

Educació de les arts visuals en educació infantil I

Codi: 101992

Crèdits: 4

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2500797 Educació Infantil	OB	3	1

Professor/a de contacte

Nom: Maria Montserrat Rifà Valls

Correu electrònic: Montserrat.Rifa@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Emilia Maria Verger Fransoy

Imma Pla Puig

Prerequisits

No s'exigeixen prerequisits per a cursar aquesta assignatura.

Objectius

Els principals objectius d'aquesta assignatura són:

- Conèixer els fonaments del llenguatge visual i plàstic.
- Usar el llenguatge visual i plàstic per a l'expressió personal i col·lectiva i la comprensió de les cultures.
- Percebre, interpretar, crear, expressar i produir amb els llenguatges visuals i plàstics.
- Aplicar didàctiques en l'àmbit de les arts plàstiques: imatge, objecte i espai.
- Desenvolupar experiències i crear esdeveniments per a una educació performativa de les arts.

Competències

- Analitzar críticament el treball personal i utilitzar els recursos per al desenvolupament professional.
- Analitzar els llenguatges audiovisuals i les seves implicacions educatives.
- Conèixer els fonaments musicals, plàstics i d'expressió corporal del currículum d'aquesta etapa així com les teories sobre l'adquisició i desenvolupament dels aprenentatges corresponents.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Expressar-se i utilitzar amb finalitats educatives altres llenguatges: corporal, musical, audiovisual.
- Promoure l'autonomia i la singularitat de cada estudiant com a factors d'educació de les emocions, els sentiments i els valors en la primera infància.
- Promoure la sensibilitat relativa a l'expressió plàstica i a la creació artística.

Resultats d'aprenentatge

1. Conèixer el currículum propi de les arts visuals i plàstiques de les diferents etapes de l'educació infantil.
2. Conèixer els fonaments d'expressió corporal del currículum d'aquesta etapa així com les teories sobre l'adquisició i desenvolupament dels aprenentatges corresponents.
3. Dominar els llenguatges audiovisuals per la seva aplicació en l'ensenyament.
4. Organitzar amb eficàcia i rendibilitat la part autònoma de l'aprenentatge de l'àmbit de visual i plàstica.
5. Ser capaços d'utilitzar llenguatges expressius de caire artístic amb finalitats educatives.
6. Ser capaços de promoure la singularitat emocional en l'educació infantil.
7. Tenir capacitat d'autocrítica en el desenvolupament de l'activitat professional.
8. Tenir recursos per a promoure la sensibilitat i creativitat artística.
9. Utilitzar diferents llenguatges (corporal, musical i audiovisual), per expressar els aprenentatges adquirits en l'assignatura.

Continguts

Secció I. DIMENSÍO CULTURAL: Art i educació. Fonaments

1.1. L'educació artística en el desenvolupament de la persona.

1.2. Les relacions entre l'art i l'educació.

1.3. Contextos històrics, socials i culturals

1.3.1. La societat audiovisual.

1.4. Les obres d'art com a font de coneixement

1.4.1. Percepció, representació i interpretació de l'art.

Secció II. DIMENSÍO PRODUCTIVA: La formació en la pràctica de l'art

2.1. El pensament visual i el desenvolupament artístic: processos creatius.

2.2. Pràctiques i projectes relacionats amb diferents moviments artístics i contextos culturals.

2.3. Comprensió i experimentació de la pràctica de l'art com a procés de coneixement.

Metodologia

Autònomes

L'alumne realitzarà una part del treball teòric-pràctic de l'assignatura de manera autònoma, es pactarà en el transcurs de les classes.

Lectures de textos sobre la dimensió cultural

Disseny i creació artística: llenguatge visual i plàstic

Reflexions teòriques: Art i educació.

Presencial en gran grup

Exposicions per part del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari. Es realitza amb tot el grup classe i permet l'exposició dels principals continguts a través d'una participació oberta i activa per part dels estudiants.

Plantejament i organització dels exercicis i activitats que es realitzaran posteriorment en seminaris.

Realització d'activitats artístiques col·lectives: Sortides / visites (Museus, exposicions d'art...), conferències, audiovisuals...

Seminaris

Espais de treball en grup reduïts supervisat pel professorat on es realitzaran propostes pròpies de l'àrea: individuals i en grup. S'aprofundeix en els continguts i temàtiques treballades en el gran grup.

Reflexions a partir dels textos i visionats de documents audiovisuals relacionats amb la matèria.

Treball del procés de creació artística: anàlisi dels processos i resultats.

Supervisades

Tutories individuals o en petits grups per al seguiment de les propostes.

Les sessions d'aquesta assignatura es basen en un treball de recerca i experimentació amb materials per part dels estudiants, que requereix d'una investigació basada en la documentació amb imatges i en el reciclatge de materials per a l'educació artística. A més a més, la metodologia adoptada requereix pel seu bon desenvolupament que l'estudiant porti a l'aula materials especialitzats per a la realització de les activitats artístiques (pinzells i pintures, entre d'altres). El professorat recomanarà el material més adient per a les activitats programades, que tindrà un cost sostenible i podrà ser compartit entre els estudiants. Es cercaran mecanismes per poder garantir que l'estudiant pugui tenir-lo al seu abast en el cas de que no es disposi dels recursos necessaris.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Presencial en gran grup	8	0,32	1, 3, 5, 6, 7, 8
Seminaris	25	1	1, 3, 5, 6, 7, 8
Tipus: Supervisades			
Tutories i altres activitats	10	0,4	1, 3, 5
Tipus: Autònomes			
Disseny i creació artística: llenguatge visual i plàstic	30	1,2	4, 7, 8
Reflexions teòriques: art i educació	27	1,08	4, 5, 6, 8

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es farà de forma continuada; així l'assistència és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de classes, en cas contrari es considerarà no presentat.

Al llarg de l'assignatura hi haurà dos lliuraments de treballs:

- . el primer, durant la primera quinzena de novembre.
- . el segon, durant la tercera setmana de gener. Aquest últim lliurament anirà acompanyat del portfoli final (es valoraran els continguts i la presentació).
- . la re-avaluació està fixada per la darrera setmana de gener.

El professor de l'assignatura concretarà els treballs a lliurar, el format i la data exacte de lliurament.

Durant les tres setmanes següents del lliurament de les evidències avaluadores s'informarà als alumnes de les seves qualificacions (campus virtual) i es concretarà una data per a la revisió de les qualificacions i la devolució dels treballs.

Per aprovar aquesta assignatura, cal que l'estudiant mostri una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua o les llengües vehiculars que consten a la guia docent.

L'avaluació es fixarà també en les competències per al treball cooperatiu i en equip i serà sensible al gènere.

Més informació sobre la normativa d'avaluació:

<http://www.uab.cat/web/informacio-academica/avaluacio/normativa-1292571269103.html>

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitats derivades de les lectures i dels visionats (Bloc I. Art i educació. DIMENSÍO CULTURAL)	30%	0	0	1, 2, 3, 8, 9
Portafolis d'educació artística (Bloc I i II)	20%	0	0	4, 5, 6, 7, 9
Pràctiques artístiques bidimensionals i tridimensionals (Bloc II. Formació en la pràctica de l'art. DIMENSÍO PRODUCTIVA)	50%	0	0	5, 8

Bibliografia

Albers, J. (1963). *La interacción del color*. Madrid: Alianza.

Acaso, M. (2009). *La educación artística no son manualidades. Nuevas prácticas en la enseñanza de las artes y la cultura visual*. Madrid: Catarata.

Berger, R. (1976). *El conocimiento de la pintura*. Barcelona: Noguer.

Berger, J. (2001). *Modos de ver*. Barcelona: Gustavo Gili.

Bamford, A. (2009). *El factor ¡wauu!. El papel de las artes en la educación*. Barcelona: Octaedro.

De Bartolomeis, F.(1994). *El color de los pensamientos y de los sentimientos*. Barcelona: Ediciones Octaedro, S.L.

De Grandis, L. (1985). *Teoría y uso del color*. Madrid: Cátedra.

Edwards, B. (1994). *Aprender a dibujar con el lado derecho del cerebro*. Barcelona: Urano.

Efland, A. (1979). *Arte y percepción visual*. Madrid: Alianza.

- (1993). *Consideraciones sobre la educación artística*. Barcelona: Paidós.

- (2002). *Una historia de la educación del arte. Tendencias intelectuales y sociales en la enseñanza de las artes visuales*. Barcelona: Paidós.

- (2004). *Arte y cognición. La integración de las artes visuales en el currículum*. Barcelona: Octaedro.

Efland, A.; Freedman, K.; Sruhs, P. (2003). *La educación y el arte posmoderno*. Barcelona: Paidós.

Eisner, E. W. (1995). *Educar la visión artística*. Barcelona: Paidós.

- (1998). *El ojo ilustrado. Indagación cualitativa y mejora de la práctica educativa*. Barcelona: Paidós.
- (2004). *El arte y la creación de la mente*. Barcelona: Paidós.

Gardner, H. (1994). *Educación artística y desarrollo humano*. Paidós: Barcelona.

- (1999). *Inteligencias múltiples. La teoría en la práctica*. Barcelona: Paidós.
- (2000). *La educación de la mente y el conocimiento de las disciplinas*. Barcelona: Paidós.

Gombrich, E. H. (1980). *Historia del arte*. Madrid: Alianza.

Grosenick, U. (ed) (2001). *Mujeres artistas de los siglos XX y XXI*. Colonia: Taschen.

Hayes, C. (1986). *Guía completa de pintura y dibujo*. Madrid: Hermann Blume.

Malins, F. (1983). *Para entender la pintura*. Madrid: Hermann Blume.

- (1983): *Mirar un cuadro: para entender la pintura*. Madrid: Hermann Blume.

Moreno, T. (1996). *El color. Historia, teorías y aplicaciones*. Barcelona: Ariel.

Witgenstein, L. (1994). *Observaciones sobre los colores*. Barcelona: Paidós.

Wöflin, H. (1989). *Conceptos fundamentales en la Historia del Arte*. Madrid: Espasa Calpe.

Webs d'interès, pel·licules i documentals audiovisuals

Art Education from Democratic Life. www.naea-reston.org/olc/pub/NAEA/home/

A Critical Enlaces Tool Kit. El aprendizaje de las Artes y conocimientos académicos del estudiante y desarrollo social. www.aep-arts.org/resources/toolkits/criticallinks/

Conferencia Mundial sobre la Educación Artística: construir capacidades creativas para el siglo XXI. Hoja de ruta para la Educación Artística. (2006)

http://portal.unesco.org/culture/es/ev.php-URL_ID=39546&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

Curriculum Educació Infantil. <http://www9.xtec.cat/web/curriculum/infantil>

Iwai, K. (2003). *La contribución de la educación artística en los niños*.

<http://www.ibe.unesco.org/publications/Prospects/ProspectsPdf/124s/iwas.pdf>

Morón, M. (2005). *L'art del segle XX a l'escola*. <http://www.xtec.cat/~mmoron>

Olaya, O. L. (2006). *Defensa de la educación artística, compromiso de todos los sectores educativo, artístico y cultural*.

http://portal.unesco.org/culture/en/files/30179/11415069571olga_olaya_lucia.pdf/olga%20olaya%20lucia.pdf

Organización de las Naciones Unidas para la Educación, la Ciencia y la Cultura. UNESCO.

<http://www.unesco.org/es/education>

Vilasdebó, C. (1961). *Alexander Calder: Le Cirque de Calder (1927)*.

<http://www.youtube.com/watch?v=MWS96nzFUks>

Riedelsheimer, T. (2001). *Ríos y Mareas: Andy Goldsworthy y la obra del tiempo*.

<http://blueboyspain.wordpress.com/2008/08/23/rios-y-mareas-andy-goldsworthy-el-arte-efimero-de-la-naturaleza>

La ciudad de la pintura. <http://pintura.aut.org/>